

szerűbb adomát is szereti az epika nagy vásznára kifeszíteni. Sok mindent kell megtudnunk, mire a történet sava-borsát megízlelhetjük. Igaz, hogy e bevezető, terjedelmes exordiumokban is rá-rábukkanunk néha érdekesebb kortörténeti adatokra, de gyakran közismert dolgokat (pl. Csokonai rövid életrajzát) kell újra meg újra olvasnunk. Az ilyen hosszadalmas bevezetések ugyanis nem szükségesek a történetek clou-jának érvényesüléséhez. Másrészt éppen ezekben tárul elénk csillogva-zörögve Darnay elbeszélő stílusa. Mennyi eleven elképzelés, formavágy feszül meg benne és mégis mennyi roszdásan zötyögő mondat, formatörés és tájnyelvűvé sűrűsödő vidékiesség rontja a kivitelt! Az írói tehetség igazi kibontakozását el-elakasztja az írói mesterség hiányossága. A sok idiotizmus és archaszitikum megnehezíti a megértést is. A tiszavidéki magyar pl. törheti a fejét a zalai tájszavakon.

Mégis a kort nem közönséges erővel rajzolja meg. Az intim részletek több történeti alakunkat (Kisfaludy S., Deák, Festetics Gy. gróf stb.) realisztikusan formálják elénk s így egész embert látunk bennük. A szerző legfőbb érdeméül azonban e hatalmas anyagnak feltárását kell tekintenünk. Az olvasó kellemes órákat tölthet el a két kötettel, bár néha beletorzul a mosolyba az arca a kérdéstől, vajjon mi lett volna, ha a kadarka, kártya és verdigály-zoknyák körül forgolódo nemzetes urak néha-néha túltekinettek volna a sümegi Baglashegyén is? Mi lett volna, ha nem a Csukly Pepik és Horváth Lacik típusa lett volna többségben? — Ezért szomorú ma ez a nevető könyv...
Gál János.

B. Czeke Vilma: A lyukas mogyoró. Mesék. (Singer és Wolfner.) E kiállításában is finom ízlésre valló könyv 6—10 éves gyermekek számára készült. Tizenhat mesét tartalmaz, igen változatos anyaggal. Elég gazdag, de kritikailag nem igen ellenőrzött gyermekirodalmunkban nem egy jó könyv akad, élvezetes is, tanulságos is, de csak keveset olvastam, melyben e tulajdonságokhoz a lelkeség, múgond ízlés és magyaros előadásmód oly nagy mértékben járulna hozzá, mint B. Czeke Vilma könyvében. Különösen az utóbbi két vonást emeljük ki erősebb hangsúllyal, mert a szerző áttetszően szép magyar beszéde, a csodás elemet mértéktartással alkalmazó ízlése és meleg

hangja már az első mese elolvasása után arra készíti a felnőtt olvasót is, hogy a könyvet tovább olvassa.

Azt hiszem egyébként, a jó mesének az a kritériuma, hogy nemcsak a gyermek, hanem a nagyok is élvezzék. B. Czeke Vilma meséi az előadás mellett tartalmukkal érik el e célt. A mesék szövése friss s míg serkentőleg hatnak a képzeletre: a szépség, szeretet és igazság fogalmait lopják bele a gyermeklélekbe. Termékenyítő, értelemébresztő és erkölcsileg is tanulságos mesék, anélkül, hogy tanulságuk kiábrándító módon szembetűnne.

Mínthogy egy jó mesekönyv fölér egy házinevelővel: ajánljuk a szerzőnek, hogy munkásságát tovább is folytassa e téren. Megédesíti vele a gyermekek első találkát az irodalommal; első magvait hinti el az olvasási kedvnek, a könyv szeretetének s így közvetve a műveltségnek. Kell-e ennél szebb feladat?
—*rlm.*—

Emlékkönyv a Székely Nemzeti Múzeum ötvenéves jubileumára. Szerkesztette: *Csutak Vilmos.* (A Székely Nemzeti Múzeum kiadása, nagy 8°, p. 1—780.) Sepsi-Szt.-György, 1929. — Lehetetlen mélységes megatódottság nélkül gyönyörködni ebben az igazi «opus magnum»-ban: székely férfiak huszáros hatvágásában. «Sub pondere crescent palmae.» Valóban olyan ez a mi fajtánk, mint a költő írja: «Harcmoraj kell a magyarnak!» Szürke, tunya időkben olyan mélyre rejti hatalmas tetterejét, hogy semmi sem látszik ki belőle. Ám ha úgy fordul az idők járása, hogy ember kell a gátra, menten kitűnik: valamennyi talpig ember s csaknem mindegyik mind a két karjával tud küzdeni. Az egyikben fegyverrel a puszta létért, a másikban a tudomány műszereivel vagy a művész eszközeivel fájának kulturális haladásáért.

A hatalmas, tömérdek képpel illusztrált kötet szerkesztője hét csoportba osztva sorakoztatja föl a Székely Nemzeti Múzeum tudományos anyagát földolgozó, illetőleg a székelyföld és nép sajátosságait bemutató kisebb-nagyobb tanulmányokat. S már itt meg kell jegyeznünk, hogy ezek közt valóságos monografiákat is találunk.

Az első csoport bevezetéséül *Csutak Vilmos* mondja el részletesen a Székely Nemzeti Múzeum alapításának és gyűjteményei 50 éves fejlődésének történetét. Néhány megkapóan közvetlen hatású vonással igazán eleven képet